

'OEI, EEN BLINDE SCHRIJFTOLK, KAN DIE DAT WEL?'

GEERT VAN HECKE

foto: Co-Aktief

IN 2009 STUDEERDE TILLY VERMEYLEN AF ALS GEDIPLOMEERD SCHRIJFTOLK. DAARMEE BEHOORT ZE TOT DE EERSTE LICHTING STUDENTEN IN VLAANDEREN DIE DIT GRADUAATSDIPLOMA BEHAALDEN. TOCH HEEFT DEZE SCHRIJFTOLK HET NIET GEMAKKELIJK OM WERK TE VINDEN, WANT DE OPDRACHTEN STROMEN MAAR MONDJESMAAT BINNEN. DAAROM VOLGT ZE NU EEN TRAJECT BIJ DE ANTWERPSE ACTIVITEITENCOÖPERATIE CO-ACTIEF, IN DE HOOP OVER AFZIENBARE TIJD MISSCHIEN OP ZELFSTANDIGE BASIS TE KUNNEN WERKEN.

Hoe kwam u ertoe om schrijftolk te worden?

"Ik had een diploma van kandidaat-vertaler Duits-Engels en Duits-Italiaans. En van in het middelbaar was ik al zeer bedreven in dactylo. Daarmee had ik alle troeven in huis om mij te bekwalen in het schrijftolken. In 2003 behaalde ik het getuigschrift 'schrijftolk-notetaker'. Dat was een experimentele opleiding, maar het statuut van schrijftolk was toen nog niet erkend door het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap. De erkenning kwam er in 2006. Van dan af kon ik aan de slag als schrijftolk. Maar in het onderwijs werden mijn prestaties niet vergoed: mijn kandidaatsdiploma's en het getuigschrift van de experimentele opleiding waren niet voldoende."

Intussen hebt u wel een volwaardig diploma als schrijftolk.

"Dat klopt. Sinds 2004 maakt de opleiding 'Schrijftolk' deel uit van de graduaatsopleiding 'Tolk voor doven'. In 2007 heb ik beslist om die opleiding te volgen. Omdat ik al een getuigschrift op zak had, kreeg ik gelukkig veel vrijstellingen. In juni 2009 was ik dan ook bij de eerste studenten die in Vlaanderen afstudeerden als gediplomeerd schrijftolk."

Daarmee leek voor u eindelijk de weg vrij te liggen naar een job als schrijftolk?

"Dat dacht ik ook, maar als schrijftolk met een handicap heb ik het moeilijker dan mijn collega's. Klanten lijken 'angst' te hebben of ik wel goed genoeg als schrijftolk zal functioneren... Bovendien kan ik alleen maar opdrachten voor schrijftolken aanvaarden, terwijl sommige van mijn collega's ook tolk gebarentaal zijn.

Een enkele keer kreeg ik zelfs de reactie: 'Oei, een blinde schrijftolk, kan die dat wel? Daarbij komt nog dat in ons onderwijs iedereen met een graduaatsdiploma mag schrijftolken. Er schort dus nog iets aan ons statuut: het beroepsprofiel en de beroepscompetenties voor schrijftolken moeten nog worden erkend door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen."

U volgt nu een traject bij de activiteitencoöperatie Co-Actief om als zelfstandig schrijftolk te werken. Opent dat meer perspectieven?

"In mijn geval zal dat tijdelijke traject bij Co-Actief allicht niet leiden tot werk als zelfstandige schrijftolk in hoofdberoep. Daarvoor is het aantal opdrachten op dit moment te beperkt en het traject te kort. Ik zou meer tijd moeten krijgen om bij klanten te be-

WAT IS EEN SCHRIJFTOLK?

Een schrijftolk 'vertaalt' alles wat hij hoort naar een geschreven of getypte tekst. Zo kan iemand met een auditieve of een auditief-visuele beperking volgen wat gezegd wordt en wat er te horen valt. Een dove of slechthorende persoon kan de getypte tekst lezen op een laptop of op een groot scherm. Voor mensen met een bijkomende visuele beperking bestaat er een *brailleleesregel*. Dat is een toestel waarmee een blinde digitale informatie leest. Naast snel kunnen typen en de taal beheersen, moet een schrijftolk ook in staat zijn om allerlei 'randinformatie' door te geven: bijvoorbeeld lachen en nuances in stem, zoals stemverheffingen en omgevingsgeluiden. Voor zijn typewerk kan een schrijftolk een speciaal toetsenbord gebruiken. Hierop typt hij in lettergrepen en niet in losse letters. Dat is gemakkelijker dan een gewoon toetsenbord om de spreeknelheid bij te houden.

In onze samenleving is communicatie een kostbaar goed. De behoefte aan degelijk opgeleide schrijftolken is dan ook zeer groot.

wijzen wat ik in mijn job waard ben. Ik ben deze activiteitencoöperatie wel heel dankbaar voor de omkadering en de begeleiding die ik gedurende dat anderhalf jaar krijg. Zo ben ik intussen ook met een interimkantoor in contact gekomen dat zich toelegt op

freelancers en opdrachtgevers voor opdrachten van korte duur. Het voordeel is dat dit kantoor zich toespitst op mensen die geen zelfstandige willen of – zoals in mijn geval – kunnen worden. Dat geeft mij zeker perspectief."

ALS ONDERNEMER STARTEN ONDER EEN VEILIGE PARAPLU

Hoe kan je leven van een leefloon of een uitkering en toch een eigen zaak opstarten? Co-Actief, een activiteitencoöperatie gesubsidieerd door de Vlaamse overheid, biedt daarvoor niet-werkende werkzoekenden en leefloners met ondernemerszin gedurende anderhalf jaar een traject. Sinds de start, nu vijf jaar geleden, heeft Co-Actief al zo'n 206 werkzoekenden begeleid. Dertig daarvan bevinden zich op dit moment nog in een traject (zie ook getuigenis hiernaast).

"De stap om zelfstandige te worden, is voor veel mensen groot", weet coördinator-coach Evelien Verschroeven. "Er is de administratieve rompslomp en er zijn de financiële risico's. Als ze bij ons een traject volgen, krijgen ze de eerste zes maanden een reeks workshops, individuele begeleiding en specifieke opleidingsmodules. Ze begeven zich ondertussen op de markt om hun dienst of product aan de man te brengen. Op dat moment moeten ze dus ook factureren, maar met het grote voordeel dat ze geen enkel financieel risico lopen: ze behouden hun leefloon of uitkering en ze maken gebruik van het ondernemersnummer van Co-Actief. Daarbij krijgen ze professioneel advies en ondersteuning, zowel op boekhoudkundig als commercieel vlak."

Een schoonheidsspecialiste, een kapper, een psychotherapeute, een interieurarchitecte, een traiteur, een grafische vormgever, een hoedenmaakster... De groep mensen die zich bij Co-Actief aanmeldt, is zeer divers. "De meesten hebben al werkervaring achter de rug, ook steeds

meer vijftigplussers. Allerlei projecten komen in aanmerking, al gaat het voornamelijk over activiteiten in de dienstensector. Zeer grote investeringen en projecten met contracten langer dan één jaar zijn uitgesloten."

"Aangezien we een activiteitencoöperatie zijn binnen de sociale economie, hechten we vooral veel belang aan het menselijke en psychologische aspect bij de ondersteuning. We werken aan zelfvertrouwen en doen mensen geloven in hun project. Ze hebben het gevoel er niet alleen voor te staan en tijdens het traject leren ze veel van elkaar. Ze maken ook meer kans op een lening, want als beginnende zaakvoerder kunnen ze al concrete bedrijfscijfers voorleggen.

Haast 65 procent stroomt uit als zelfstandige of in loondienst. Bijna 43 procent daarvan start een eigen zaak in hoofd- of bijberoep. We vinden het in ieder geval positief om door onze begeleiding te kunnen bijdragen tot de activering van heel wat mensen op de arbeidsmarkt, los van het feit of ze hun droom van zelfstandige ook echt kunnen realiseren."

Co-Actief probeert in de mate van het mogelijke na anderhalf jaar ook aan nazorg te doen. Zo speelt de activiteitencoöperatie al een tijdje met het idee om een ondernemerscafé te organiseren, waar de opgestarte ondernemers en kandidaat-ondernemers kunnen samenkomen.

Info: Co-Actief, tel. 03-218.11.70, www.co-actief.be (eerstvolgende sessie in september)